

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
1	Osoba fizyczna	-	Wniosek o dodanie zapisów o etapowym wdrożeniu działań: proponujemy wydłużenie horyzontu wprowadzania obowiązków (np. rozłożenie kluczowych nakazów na etapy: 2026–2029, 2030–2033) i wprowadzenie mechanizmu oceny po każdym etapie	Literatura i doświadczenia wdrożeń ekologicznych wskazują, że nagłe, szerokie reformy prowadzą do efektów ubocznych (np. ubóstwo energetyczne, opóźnienia w realizacji). Etapowanie pozwala na korekty na podstawie wyników i zmniejsza ryzyko społeczno-ekonomiczne.	NIE	Aktualizacja POP jest przewidziana na trzy lata.
		-	Doprecyzować kryteria priorytetyzacji beneficjentów: dopisać zapisy, że pierwszeństwo wsparcia finansowego (wymiana źródeł, termomodernizacja) mają gospodarstwa zagrożone ubóstwem energetycznym, gospodarstwa domowe z osobami starszymi i domy wielopokoleniowe.	Z danych naukowych i socjologicznych wynika, że skutki złej jakości powietrza i kosztów przejścia ponoszą szczególnie najsłabsze grupy. Priorytetyzacji zwiększa sprawiedliwość i skuteczność programu.	NIE	Sposób wydatkowania funduszy oraz kryteria priorytetyzacji beneficjentów ustalane są poprzez regulaminy dedykowane dla danego programu wsparcia finansowego.
		-	Postulat: wprowadzić scenariusze alternatywne (miękkie): opracować scenariusz „łagodny/etapowy” z realistycznymi wskaźnikami wykonania i kosztami, obok scenariusza ambitnego.	Modele emisji mocno zależą od założeń wdrożeniowych. Alternatywne scenariusze umożliwią wybór ścieżki opłacalnej ekonomicznie i społecznie oraz umożliwią monitorowanie efektów.	NIE	Działania wskazane w POP muszą wykazywać się efektem ekologicznym, który doprowadzi do obniżenia stężeń zanieczyszczeń i osiągnięcia norm jakości powietrza.
		-	Uelastyczyć zapisy dotyczące zakazów eksploatacji starych pieców: zaproponować okres przejściowy oraz mechanizmy derogacyjne (np. dofinansowanie, odroczenie dla gospodarstw w trudnej sytuacji) zamiast natychmiastowego zakazu.	Badania skutków pokazują, że bez odpowiedniego wsparcia finansowego i logistycznego natychmiastowe zakazy mogą prowadzić do nieogrzewania domów lub pozornego „kopiowania” urządzeń. Etapowe rozwiązywanie zmniejszy ryzyko kryzysów społecznych.	NIE	Okresy przejściowe i czas na wymianę źródeł był zawarty w uchwale antysmogowej. Wskazane w uchwale terminy nie zostały w wielu

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						przypadkach dotrzymane.
			Dodać zapis o lokalnych odstępstwach – umożliwić inwestycje w miejscowościach bez sieci ciepłowniczej, jeśli zapewnione są niskoemisyjne źródła ogrzewania.	Wdrożenie jednolitych ograniczeń przestrzennych może nie uwzględniać lokalnych realiów (brak sieci, koszty). Dopuszczenie odstępstw z warunkami technicznymi zwiększy wykonalność inwestycji/ Umożliwia rozwój budownictwa jednorodzinnego w mniejszych gminach i zgodność z lokalnymi warunkami.	NIE	Sposób realizacji działania zależy od podmiotu realizującego. Sieć ciepłownicza nie jest jedynym wskazanym w działaniu sposobem jego realizacji.
		-	Uzupełnić harmonogram o realistyczne źródła finansowania i mechanizmy rozliczeń (alokacje budżetowe, programy krajowe, NFOŚiGW, fundusze UE) oraz o mechanizm finansowej pomocy dla gmin wiejskich.	Brak precyzyjnych źródeł finansowania podważa wykonalność harmonogramu; szczególnie małe gminy potrzebują jasnych mechanizmów wsparcia.	NIE	W Aktualizacji Programu, w rozdziale 1.9 wskazano i opisano dostępne źródła finansowania. Mechanizmy rozliczeń są ściśle ustalane przez podmioty finansujące.
		-	Elastyczne podejście do ograniczeń transportowych: zamiast natychmiastowych zakazów, zaproponować program wsparcia wymiany taboru dla przewoźników lokalnych oraz rozwój transportu na żądanie dla terenów wiejskich.	Mniejsze gminy nie mają gęstej siatki transportu publicznego. Promocja transportu zbiorowego powinna iść w parze z dofinansowaniem modernizacji taboru, aby nie pozbawić mieszkańców mobilności.	NIE	W Aktualizacji Programu, w harmonogramie rzeczowo-finansowym nie wskazano działań dotyczących ograniczeń dla transportu.
			Wniosek: przeprowadzenie dodatkowej Oceny Skutków Regulacji (RIA) obejmującej aspekt społeczny i ekonomiczny dla małych gmin (analiza kosztów/korzyści, wpływ na ubóstwo energetyczne).	Rzetelna RIA bazująca na danych lokalnych jest niezbędna, by uniknąć negatywnych zewnętrznych skutków i zaprojektować efektywne instrumenty wsparcia.	NIE	Programy ochrony powietrza nie wymagają przeprowadzenia Oceny Skutków Regulacji.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
			Doprecyzowanie zapisów prawnych: dodać sekcję wyjaśniającą, w jaki sposób zapisy programu będą harmonizowane z obowiązującym prawem krajowym (ustawy) i zobowiązaniami międzynarodowymi; wskazać odpowiedzialność organów za zgodność i procedury wdrożeniowe.	Wyraźne wskazanie relacji prawnej i kompetencji zapobiega konfliktom interpretacyjnym. Zamiast kwestionowania źródeł prawa, istotne jest zapewnienie jasnych procedur wdrożeniowych zgodnych z konstytucją i ustawami.	NIE	Prawo krajowe i zobowiązania międzynarodowe są nadrzędne w stosunku do POP, który jest zgodny z obowiązującymi normami prawnymi, między innymi ustawą POŚ i rozporządzeniami do ustawy.
			Dodać zapis: „Zwiększenie udziału interesariuszy – zobowiązać do obowiązkowych konsultacji lokalnych (min. 2 etapy) tam, gdzie planowane są zakazy lub duże inwestycje wpływające na mieszkańców.”	Konsultacje społeczne zwiększają transparentność, akceptację społeczną i efektywność wdrażania programu. Zgodnie z zasadą partycypacji obywatelskiej (Aarhus Convention) mieszkańcy mają prawo współdecydować o działaniach, które ich bezpośrednio dotyczą.	NIE	Konsultacje społeczne są obowiązkowe na mocy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024, poz. 1112 ze zm.)

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
2	Osoba fizyczna		W całym dokumencie pomijane są zanieczyszczenia emitowane przez duchownych używających kadzideł. Postuluję o wprowadzenie zakazu używania kadzideł przynajmniej w pomieszczeniach zamkniętych jakim są kościoły i kaplice.	W Wielkopolsce jest co najmniej kilkaset kościołów (o kaplicach nie wspominając), w których używa się podczas uroczystości religijnych kadzideł. Dym wydobywający się z tych urządzeń jest emiterem i nośnikiem pyłów zawieszonych, a używanie ich na ogół w pomieszczeniach zamkniętych jakim są kościoły i kaplice jest bardzo niebezpieczny dla zdrowia. Wprowadzenie tego zakazu będzie zgodne z nauką kościoła katolickiego, która w swojej doktrynie stanowi m.in. „nie czyń drugiemu co tobie niemiłe”. Problem ekologii poruszali na przełomie lat kolejni papieże w swoich encyklikach: np. Jan Paweł II w „Redemptor hominis” czy „Centesimus annus”, Benedykt VI w „Caritas in veritate” oraz Franciszek chociażby w „Laudato Si”. O zmianę stylu życia, aby przeciwdziałać zmianom klimatycznym obecnie apeluje Papież Leon XIV w encyklice Laudato Si. Temat ochrony klimatu omawia też „Kompedium katolickiej nauki społecznej” opublikowane w 2004 roku przez Papieską Radę „Iustitia et Pax”. „Klimat jest dobrem, które musi być chronione”. A więc włączenie kościoła w realizację celów POP jest nie tylko koniecznością, ale nawet i katolickim obowiązkiem.	NIE	Uwaga nie dotyczy problematyki Programu ochrony powietrza. Warunkami przebywania osób w pomieszczeniach zamkniętych zajmuje się Inspekcja Sanitarna.
3	Osoby fizyczne i inne podmioty poprzez stronę internetową www.takdlabio	251	W związku z zapisem, że „realizacja wszystkich działań, oprócz działania WpTMB „Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej”, wskazanych w Programie przyjętym uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku	Odwołanie się do planu działań krótkoterminowych przyjętego uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.	BEZ UWAG	-

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
	masy.pl (1166 formularzy)		Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r., zostaje przedłużona do końca 2028 roku", kolejne uwagi i numery stron będą się odnosić do tej uchwały			
		324 i 326 Tabela 4-3 uchwały	Wykreślenie działań o kodach MkIIIPkPM10 i MkIIIPkPM10 mówiących o zakazach palenia w kominkach.	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu oraz innych kominków wysokosprawnych (zgodnie z tabelami KOBiZE). Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym. Projekt ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza	NIE	Treść uwagi nie dotyczy treści konsultowanego projektu. Stosowne wyjaśnienie zostało zawarte w treści dokumentu w rozdziale 2.1.2 „Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z polityki dotyczącej ochrony środowiska i planowania przestrzennego w województwie wielkopolskim”

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza. Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Od 1 stycznia 2026 w Wielkopolsce będzie można używać tylko kominków spełniających wymogi ekoprojektu lub mających min. 80% sprawności. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe. Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 lipca 2023, Sygn. akt IV SA/Wa 771/23 uchylił mazowiecki Program Ochrony		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków. Sąd stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały w części stanowiącej załącznik nr 7 ("Zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu") w zakresie, w jakim uchwała ta ustanawia zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych), który to zakaz ma w świetle uchwały polegać na niekorzystaniu z instalacji do biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) za wyjątkiem sytuacji, gdy jest to jedyne źródło ciepła lub gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna wskutek awarii. Sąd stwierdził nieważność par. 18 zaskarżonej uchwały w części zobowiązującej podmioty tam wymienione do podejmowania działań krótkoterminowych określonych w załączniku nr 7 do uchwały w zakresie wyeliminowanym z obrotu prawnego w punkcie powyżej. Sąd stwierdził, że skargę należało uwzględnić albowiem kwestionowane zapisy uchwały zostały podjęte z naruszeniem art 91 ust 3 oraz art 92 ust. 1c p.o.ś. w zw. z art 31 ust. 3, art.		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				32. art 64 ust. 3 oraz art. 94 Konstytucji RP. Sąd wskazał, że do wykazania naruszenia interesu prawnego co do zasady wystarczające jest legitymowanie się samym tytułem własności nieruchomości położonej na obszarze województwa, nawet w sytuacji, w której nieruchomość ta nie jest jeszcze wyposażona w instalację kominkową albowiem to właśnie kwestionowane postanowienia uchwały, pociągające za sobą niemożność użytkowania instalacji w ciągu długich okresów w roku, mogą powstrzymać właściciela nieruchomości przed zainstalowaniem takiego rodzaju ogrzewania w budynku, które w innych uwarunkowaniach prawnych zostałoby zainstalowane. Uznać zatem należy, iż w takiej sytuacji właściciel ma prawo do żądania skontrolowania przez sąd administracyjny postanowień aktu prawa miejscowego, ograniczającego potencjalny sposób zagospodarowania. Kwestionowane zapisy uchwały w istotny sposób różnicują sytuację prawną właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jeden system ogrzewania (np. w instalację na gaz i dodatkowo instalację na paliwa stałe) w ten sposób, iż uniemożliwiają korzystanie w dni smogowe wyłącznie z grzewczych instalacji kominkowych, nie obejmując podobnym zakazem innych dodatkowych instalacji na paliwa stałe		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				(w tym w szczególności na węgiel). Uchwała pozostawia zatem części właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jedną instalację grzewczą, w tym instalację grzewczą na paliwo stałe, wybór co do tego, którą z tych instalacji mogą oni eksploatować w dni smogowe, natomiast innej części właścicieli budynków wyboru takiego odmawia, nie wykazując przekonującego merytorycznego uzasadnienia takiego zróżnicowania. Należy stwierdzić, że przyjęty w zaskarżonej uchwale sposób ukształtowania obowiązków jej adresatów narusza zasady tworzenia aktów prawnych. W sytuacji, w której organ uchwałodawczy nie wykazał, iż kominkowe instalacje grzewcze są z punktu widzenia wpływu na jakość powietrza bardziej szkodliwe niż inne instalacje na paliwa stałe, w tym w szczególności na węgiel, przyjęte rozwiązanie, reglamentujące wyłącznie stosowanie w dni smogowe instalacji kominkowych, musi budzić fundamentalne zastrzeżenia co do jego spójności i konsekwencji, a w efekcie zgodności z wymogami proporcjonalności, równości wobec prawa oraz ochrony własności, zagwarantowane w Konstytucji RP. Przy uchwalaniu kwestionowanych postanowień planu doszło do istotnego naruszenia art. 91 ust. 3 oraz art. 92 ust. 1c p.o.s w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 64 ust. 3		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				oraz art. 94 Konstytucji RP w stopniu obligującym Sąd do stwierdzenia nieważności aktu w zaskarżonym zakresie Sąd stwierdza, że wprowadzenie reglamentacji w zakresie ogrzewania budynków mieszkalnych w dni smogowe, ograniczonej tylko do ogrzewania kominkowego, nie obejmującej innych typów ogrzewania na paliwa stałe, bez wykazania klarownych przesłanek merytorycznych, uzasadniających takie zróżnicowanie, narusza przepisy prawa. Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi.		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym. Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy. Wspomniane badania to: 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych. Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.		
		Cały projekt	Postulowanie się pojęciem „paliwa stałe”	Wnosimy o oddzielenie i oddzielne traktowanie przez programy paliw stałych odnawialnych i paliw stałych kopalnych. Projekt wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa	NIE	W Programie nie wprowadza się rozróżnienia rodzaju paliwa stałego z tego względu, że to do użytkownika urządzenia

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.		grzewczego należy decyzja jakie paliwo wybierze przy prowadzonej wymianie źródła grzewczego. Aktualizacja Programu dopuszcza stosowanie paliw stałych, dopuszczonych przepisami prawa, w tym uchwały antysmogowej, o ile urządzenia, w których paliwa te będą spalane, spełniają określone w niej normy. Ponadto wyrażenie „paliwa stałe” używane jest w Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza, czy też w regulaminach programów finansowych, których zapisy cytowane są w POP.
		Cały projekt	Wyłączenie biomasy drzewnej spośród odnawialnych źródeł energii	Wnosimy o zaprzestanie dyskryminacji i traktowanie drewna na równi z innymi OZE. Projekt wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które	NIE	Aktualizacja POP wskazuje na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania na szereg (do wyboru) innych

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii. W tym kontekście projekt jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.		nisko lub bezemisyjnych źródeł grzewczych w, tym na kotły opalane biomasa (peletem) zasilane automatycznie, spełniające wymogi uchwały antysmogowej.
	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece Krajowa Izba Kominiarzy	251	W związku z zapisem, że „realizacja wszystkich działań, oprócz działania WpTMB „Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej”, wskazanych w Programie przyjętym uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r., zostaje przedłużona do końca 2028 roku”, kolejne uwagi i numery stron będą się odnosić do tej uchwały	Odwołanie się do planu działań krótkoterminowych przyjętego uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.	BEZ UWAG	-
		324 i 326 Tabela 4-3 uchwały	Wykreślenie działań o kodach MkIIIPkPM10 i MkIIIPkPM10 mówiących o zakazach palenia w kominkach.	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu oraz innych kominków wysokosprawnych (zgodnie z tabelami KOBiZE). Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy	NIE	Uwaga nie dotyczy konsultowanego projektu Programu. Stosowne wyjaśnienie zostało zawarte w treści dokumentu w rozdziale 2.1.2 „Uwarunkowania

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				promujące gaz, który jest paliwem kopalnym. Projekt ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza. Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Od 1 stycznia 2026 w Wielkopolsce będzie można używać tylko kominków spełniających wymogi ekoprojektu lub		zewewnętrzne wynikające z polityki dotyczącej ochrony środowiska i planowania przestrzennego w województwie wielkopolskim"

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				mających min. 80% sprawności. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe. Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 lipca 2023, Sygn. akt IV SA/Wa 771/23 uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków. Sąd stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały w części stanowiącej załącznik nr 7 ("Zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu") w zakresie,		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				w jakim uchwala ta ustanawia zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych), który to zakaz ma w świetle uchwały polegać na niekorzystaniu z instalacji do biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) za wyjątkiem sytuacji, gdy jest to jedyne źródło ciepła lub gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna wskutek awarii. Sąd stwierdził nieważność par. 18 zaskarżonej uchwały w części zobowiązującej podmioty tam wymienione do podejmowania działań krótkoterminowych określonych w załączniku nr 7 do uchwały w zakresie wyeliminowanym z obrotu prawnego w punkcie powyżej. Sąd stwierdził, że skargę należało uwzględnić albowiem kwestionowane zapisy uchwały zostały podjęte z naruszeniem art 91 ust 3 oraz art 92 ust. 1c p.o.ś. w zw. z art 31 ust. 3, art. 32. art 64 ust. 3 oraz art. 94 Konstytucji RP. Sąd wskazał, że do wykazania naruszenia interesu prawnego co do zasady wystarczające jest legitymowanie się samym tytułem własności nieruchomości położonej na obszarze województwa, nawet w sytuacji, w której nieruchomość ta nie jest jeszcze wyposażona w instalację kominkową albowiem to właśnie kwestionowane postanowienia uchwały, pociągające za sobą		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				niemożność użytkowania instalacji w ciągu długich okresów w roku, mogą powstrzymać właściciela nieruchomości przed zainstalowaniem takiego rodzaju ogrzewania w budynku, które w innych uwarunkowaniach prawnych zostałyby zainstalowane. Uznać zatem należy, iż w takiej sytuacji właściciel ma prawo do żądania skontrolowania przez sąd administracyjny postanowień aktu prawa miejscowego, ograniczającego potencjalny sposób zagospodarowania. Kwestionowane zapisy uchwały w istotny sposób różnicują sytuację prawną właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jeden system ogrzewania (np. w instalację na gaz i dodatkowo instalację na paliwa stałe) w ten sposób, iż uniemożliwiają korzystanie w dni smogowe wyłącznie z grzewczych instalacji kominkowych, nie obejmując podobnym zakazem innych dodatkowych instalacji na paliwa stałe (w tym w szczególności na węgiel). Uchwała pozostawia zatem części właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jedną instalację grzewczą, w tym instalację grzewczą na paliwo stałe, wybór co do tego, którą z tych instalacji mogą oni eksploatować w dni smogowe, natomiast innej części właścicieli budynków wyboru takiego odmawia, nie wykazując przekonującego merytorycznego uzasadnienia takiego zróżnicowania.		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				Należy stwierdzić, że przyjęty w zaskarżonej uchwale sposób ukształtowania obowiązków jej adresatów narusza zasady tworzenia aktów prawnych. W sytuacji, w której organ uchwałodawczy nie wykazał, iż kominkowe instalacje grzewcze są z punktu widzenia wpływu na jakość powietrza bardziej szkodliwe niż inne instalacje na paliwa stałe, w tym w szczególności na węgiel, przyjęte rozwiązanie, reglamentujące wyłącznie stosowanie w dni smogowe instalacji kominkowych, musi budzić fundamentalne zastrzeżenia co do jego spójności i konsekwencji a w efekcie zgodności z wymogami proporcjonalności, równości wobec prawa oraz ochrony własności, zagwarantowane w Konstytucji RP. Przy uchwalaniu kwestionowanych postanowień planu doszło do istotnego naruszenia art. 91 ust. 3 oraz art. 92 ust. 1c p.o.ś w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 64 ust. 3 oraz art. 94 Konstytucji RP w stopniu obligującym Sąd do stwierdzenia nieważności aktu w zaskarżonym zakresie Sąd stwierdza, że wprowadzenie reglamentacji w zakresie ogrzewania budynków mieszkalnych w dni smogowe, ograniczonej tylko do ogrzewania kominkowego, nie obejmującej innych typów ogrzewania na paliwa stałe, bez wykazania klarownych przesłanek merytorycznych, uzasadniających		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				takie zróżnicowanie, narusza przepisy prawa. Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi. W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym. Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy. Wspomniane badania to: 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1f1Qc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy		

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych. Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.		
		Cały projekt	Posługiwanie się pojęciem „paliwa stałe”	Wnosimy o oddzielenie i oddzielne traktowanie przez programy paliw stałych odnawialnych i paliw stałych kopalnych. Projekt wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.		W programie nie ma potrzeby wprowadzania rozróżnienia rodzaju paliwa stałego z tego względu, że to do użytkownika urządzenia grzewczego należy decyzja jakie paliwo wybierze przy prowadzonej wymianie źródła grzewczego. Aktualizacja Programu dopuszcza stosowanie paliw stałych,

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						dopuszczonych przepisami prawa, w tym uchwały antysmogowej, o ile urządzenia, w których paliwa te będą spalane, spełniają określone w niej normy. Ponadto wyrażenie „paliwa stałe” używane jest w Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza, czy też w regulaminach programów finansowych, których zapisy cytowane są w POP.
		Cały projekt	Wyłączenie biomasy drzewnej spośród odnawialnych źródeł energii	Wnosimy o zaprzestanie dyskryminacji i traktowanie drewna na równi z innymi OZE. Projekt wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii. W tym kontekście projekt jest wadliwe ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in.	NIE	Aktualizacja POP wskazuje na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania na szereg (do wyboru) innych nisko lub bezemisyjnych źródeł grzewczych w tym na kotły opalane biomasą (peletem) zasilane automatycznie, spełniające wymogi uchwały antysmogowej

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.		
4	Zarząd Dróg Powiatowych w Pleszewie	223	W ramach działania 1.11.1.6 zakazuje się używania dmuchaw elektrycznych i spalinowych do liści. W przypadku zarządców dróg jest to działanie idące w swoim założeniu za daleko od realiów oraz nie współmierne do ilości zanieczyszczeń powstających podczas ich używania. Wnioskujemy o wykreślenie zapisu.	Projekt dokumentu nakłada na gminy obowiązek zwiększania liczby zadrzewień i terenów zielonych na swoich terenach. Nieodłącznym elementem jest lokalizowanie nasadzeń drzew przy drogach publicznych. W okresie jesieni kiedy ilość liści zalegająca na drogach i chodnikach jest na tyle duża, że może powodować zagrożenie poślizgu dla pojazdów i pieszych, zadaniem zarządcy drogi jest jak najszybsze i w miarę sprawne ich uprzątnięcie. Na pasie jezdni uprzątnięcie liści jest możliwe przy użyciu dużego sprzętu np. zamiatarek, ale w miejscach trudno dostępnych i pasach zieleni, czy chodnikach konieczna jest praca ręczna. Całkowite eliminowanie dmuchaw do liści powoduje konieczność stosowania narzędzi ręcznych, co wydłuża czas prac porządkowych. Ponadto proces automatyzowania prac w rozwoju cywilizacyjnym miał za zadanie usprawnić pracę, powodować zwiększenie efektywności działania i ograniczać liczbę pracowników. Tymczasem zgodnie z założeniem opiniowanego dokumentu zarządcy dróg powinni grabić liście ręcznie i zatrudnić na okres jesieni dodatkowych		Działanie to obowiązuje od 2021 r. na mocy uchwały Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				pracowników. Ograniczanie zarządców dróg w tak drobnej, aczkolwiek istotnej sprawie, przy jednoczesnym corocznym wzroście natężenia ruchu pojazdów i pieszych jest nieracjonalne. Ponadto czas stosowania dmuchaw do liści ogranicza się do kilkunastu dni w roku, a skala zanieczyszczeń jakie te urządzenia powodują jest niewspółmiernie niska w porównaniu do np. niskiej emisji z ogrzewania w mieszkalnictwie jednorodzinnym.		
		229 - 231	W działaniu WpZOA - ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach, nakazuje się wymianę wszelkich źródeł ogrzewania węglowego na inne często nieefektywne ekonomicznie w starym budownictwie źródła ciepła. Wnioskujemy o wpisanie jako jedną z możliwości ogrzewania kotłów opalanych węglem spełniających wymogi V klasy.	W tabeli 25 w pkt. 9 podaje się dopuszczalne sposoby wymiany nieefektywnych źródeł ogrzewania: - przyłączenie do sieci ciepłowniczej, (nie w każdym miejscu jest możliwość zastosowania tego rozwiązania) - ogrzewanie elektryczne, (jedno z najdroższych sposobów ogrzewania, niemożliwe do stosowania przy braku zasilania) - wymianę ogrzewania węglowego na pompę ciepła (duży koszt zakupu i montażu, duży koszt eksploatacji, w przypadku braku zasilania nie działa, zależność sprawności od temperatury zewnętrznej, do rozważenia tylko w nowym budownictwie) - wymianę kotłów węglowych na kotły opalane biomasą zasilane automatycznie, spełniające wymogi Ekoprojektu (w przypadku naszej jednostki posiadamy kocioł na węgiel 5 klasy zamontowany w 2020 r., przy normalnym sposobie użytkowania kocioł będzie działał jeszcze przez kilkanaście lat, dlatego kocioł spełniający wysokie normy ma być wymieniany na biomasę.	NIE	W POP opisano, iż „w ramach działania należy systematycznie likwidować stare niskosprawne kotły, piece i paleniska zasilane paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne”. Zgodnie z uchwałą XXXIX/941/17 w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego (bez Miasta Poznania i Miasta Kalisza), ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zmienioną uchwałą

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				Wymaganie od wszystkich zamontowania kotłów na biomasę uruchomi mechanizm wzrostu cen powiązany ze zwiększeniem popytu na biomasę. Skoro zostały wprowadzone bardzo rygorystyczne normy dla kotłów klasy 5 opalanych węglem, nie znajduje uzasadnienia ich całkowita eliminacja.		Nr XXXVI/700/21 kocioł na węgiel klasy 5 zamontowany przed wejściem w życie uchwały może być użytkowany dożywotnio. Jednakże wszystkie nowe kotły zainstalowane po 1 maja 2018 r. muszą zapewnić możliwość wyłącznie automatycznego podawania paliwa, wysoką efektywność energetyczną oraz dotrzymanie norm emisyjnych - wymagań dla kotłów 5 klasy wg normy PN-EN 303-5:2012. Jeśli wymieniony w uwadze kocioł spełnia ww. normy może być użytkowany i nie musi być wymieniony.
		235 - 236	W tabela 29 Działanie WpMMU – zakazuje się używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich. Wnioskujemy o wykreślenie zapisu ograniczającego stosowanie dmuchaw do liści przez zarządców dróg.	Uzasadnienie jak w pkt 1		Działanie to obowiązuje od 2021 r. na mocy uchwały Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.
5	Osoba fizyczna	ok. 324-326	Wnoszę o wykreślenie działań o kodach MkIIIPkPM10 i MkIIIPkPM10, w ramach których projekt przewiduje zakaz używania kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w tzw. „dni smogowe”.	Proponowany zakaz eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w tzw. „dni smogowe” stanowi nieproporcjonalną ingerencję w prawo własności, naruszając art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Od 1 stycznia 2026 r. w województwie dopuszczone do użytkowania będą wyłącznie urządzenia spełniające wymogi ekoprojektu lub o sprawności minimum 80%, zatem wprowadzenie zakazu ich eksploatacji nie znajduje uzasadnienia materialnoprawnego i nie ma podstawy ustawowej. POP jako akt prawa miejscowego musi opierać ograniczenia prawa własności na wyraźnej delegacji ustawowej, której nie stanowi art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska. Projekt nie zawiera wymaganej przez art. 91 ust. 7a POŚ analizy udziału poszczególnych grup źródeł emisji ani wyliczonego efektu ekologicznego działań naprawczych. Skoro przedmiotem zakazu mają być urządzenia ekoprojektowe, ich wpływ na jakość powietrza musi zostać wykazany, a projekt nie przedstawia danych potwierdzających istotny udział tej grupy urządzeń w przekroczeniach norm jakości powietrza. Brak diagnozy i brak wykazania efektywności działania naprawczego powodują, że zakaz nie spełnia wymogów legalności, zasad	NIE	Uwaga nie dotyczy treści konsultowanego projektu. Stosowne wyjaśnienie zostało zawarte w treści dokumentu w rozdziale 2.1.2 „Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z polityki dotyczącej ochrony środowiska i planowania przestrzennego w województwie wielkopolskim”

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				prawidłowej legislacji oraz proporcjonalności. Ograniczenie eksploatacji urządzeń zgodnych z obowiązującymi normami, zakupionych i użytkowanych legalnie, stanowi naruszenie istoty prawa własności, ponieważ pozbawia właścicieli możliwości korzystania z instalacji zgodnie z ich przeznaczeniem. Ograniczenie to nie zostało dostatecznie uzasadnione stanem konieczności ochrony zdrowia ani wykazaniem, że urządzenia ekoprojektowe mają istotny wpływ na poziom emisji. Analogiczny zakaz został uchylony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (sygn. IV SA/Wa 771/23) jako sprzeczny z zasadą proporcjonalności, zasadą równości wobec prawa oraz prawem własności. Zakaz eksploatacji urządzeń ekoprojektowych prowadzi ponadto do nieuzasadnionej dyskryminacji biomasy jako odnawialnego źródła energii i uprzywilejowania paliw kopalnych. Biomasa spełnia definicję OZE w prawie polskim i europejskim, a traktowanie jej na równi z paliwami kopalnymi pozostaje w sprzeczności z zasadami neutralności klimatycznej i bezpieczeństwa energetycznego. Ograniczenie najtańszego i lokalnego paliwa pogłębia ryzyko ubóstwa energetycznego i redukuje odporność energetyczną gospodarstw domowych.		
		ok. 247-250	Wnoszę o zmianę zapisów, w których projekt powołuje się na uchwały antysmogowe wprowadzające	Projekt przywołuje i wzmacnia skutki tzw. uchwał antysmogowych, w tym m.in. zakaz spalania paliw węglowych	NIE	Ograniczenia w uchwale antysmogowej oraz

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
			„ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw”, w szczególności zakaz spalania paliw węglowych oraz inne ograniczenia dotyczące paliw stałych, tak aby nie obejmowały one w żaden sposób prawidłowo eksploatowanych urządzeń na biomasę drzewną.	w części województwa oraz obowiązek spełniania wymagań przez kotły na paliwa stałe i przedstawiania świadectw jakości paliw. Wszystkie te rozwiązania w praktyce opierają się na ogólnym pojęciu „paliw stałych”, co zagraża temu, że w jednym worku znajdą się zarówno paliwa kopalne, jak i biomasa drzewna. Wymaga to wyraźnego dopisania w POP, że ograniczenia dotyczą paliw kopalnych, a nie odnawialnej biomasy spełniającej normy – w przeciwnym razie dochodzi do faktycznego ograniczania możliwości ogrzewania drewnem.		w POP dotyczą użytkownika kotłów na paliwo stałe (węgiel i biomasę) bezklasowych, klasy 3 i 4 oraz miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń.
		Cały projekt (część opisowa i działania)	Wnoszę o konsekwentne rozdzielanie w całym projekcie pojęć: „paliwa stałe kopalne” oraz „paliwa stałe odnawialne (biomasa drzewna, drewno, pellet)” i odpowiednie doprecyzowanie zapisów działań naprawczych.	Projekt wielokrotnie odwołuje się do „paliw stałych” jako głównego źródła emisji i podstawy do wprowadzania ograniczeń oraz wymiany źródeł ciepła. Brak rozróżnienia między paliwami kopalnymi (węgiel i paliwa z jego udziałem) a paliwami odnawialnymi (biomasa, drewno, pellet) prowadzi do nieuprawnionego wrzucenia ich do jednej kategorii. Skutkuje to tym, że drewno – które jest odnawialnym źródłem energii – traktuje się jak węgiel. Z punktu widzenia mieszkańców jest to realne ograniczenie możliwości ogrzewania drewnem i dyskryminacja stałych OZE.		W programie nie wprowadza się rozróżnienia rodzaju paliwa stałego z tego względu, że to do użytkownika urządzenia grzewczego należy decyzja jakie paliwo wybierze przy prowadzonej wymianie źródła grzewczego. Aktualizacja Programu dopuszcza stosowanie paliw stałych, dopuszczonych przepisami prawa, w tym uchwały antysmogowej, o ile urządzenia, w których paliwa te

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						będą spalane, spełniają określone w niej normy. Ponadto wyrażenie „paliwa stałe” używane jest w Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza, czy też w regulaminach programów finansowych, których zapisy cytowane są w POP.
		Cały projekt (zapisy o OZE i wymianie źródeł ciepła)	Wnoszę o jednoznaczne traktowanie biomasy drzewnej jako odnawialnego źródła energii (OZE) w treści projektu oraz objęcie jej preferencjami na równi z innymi technologiami OZE w działaniach naprawczych i programach wsparcia.	Projekt szeroko opisuje wsparcie dla OZE (np. pompy ciepła, fotowoltaika, inne technologie bezemisyjne), ale praktycznie wyłącza z tej kategorii stałą biomasę drzewną. W połączeniu z ogólnym użyciem pojęcia „paliwa stałe” oznacza to, że drewno – mimo że jest OZE – jest wskazywane głównie jako problem. W efekcie program preferuje technologie droższe, uzależnione od sieci i energii z paliw kopalnych (np. pompy ciepła na prąd z węgla) kosztem taniego, lokalnego, odnawialnego paliwa. To ogranicza prawo mieszkańców do wyboru źródła ogrzewania i sprzyja zjawisku ubóstwa energetycznego.	NIE	Aktualizacja POP wskazuje na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania na szereg (do wyboru) innych, nisko lub bezemisyjnych źródeł grzewczych w tym na kotły opalane biomasą (peletem) zasilane automatycznie, spełniające wymogi uchwały antysmogowej.
		ok. 145–148, 213 i dalsze (działania WpKUA, kontrole)	Wnoszę o ograniczenie zakresu i intensywności działań kontrolnych dotyczących spalania paliw stałych (działanie WpKUA i powiązane), w szczególności tak, aby nie prowadziły do nadmiernej inwigilacji mieszkańców oraz aby jasno wyłączały z kontroli	Projekt przewiduje rozbudowany system kontroli: obowiązek tworzenia systemów zgłaszania interwencji (strony www, aplikacje), powiązanie liczby kontroli z liczbą kotłów poniżej klasy 5, obowiązek bieżącej aktualizacji danych o źródłach ciepła i weryfikacji przez gminy.	NIE	Kontrole mają obejmować gospodarstwa domowe w których funkcjonują źródła ogrzewania niezgodne z prawem

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
			i sankcji prawidłowo eksploatowane urządzenia na biomasę spełniające wymogi ekoprojektu.	W praktyce oznacza to rozbudowany mechanizm nadzoru nad sposobem ogrzewania w prywatnych domach. Bez jasnego rozróżnienia paliw i urządzeń istnieje ryzyko, że równie mocno będą ścigani użytkownicy starych kopciuchów na węgiel, jak i osoby posiadające nowoczesne kominki na drewno. Dla mieszkańców oznacza to istotne ograniczenie swobody korzystania z własnej instalacji grzewczej.		miejscowym, które zgodnie z uchwałą antysmogową nie powinny być użytkowane.
		ok. 147–150, 149 i następne (scenariusze, tło prawne)	Wnoszę o urealnienie założeń scenariuszy naprawczych i dostosowanie ich do możliwości finansowych mieszkańców, zamiast prostego „przyspieszania” wymiany źródeł ciepła pod groźbą restrykcji.	W projekcie jako główny kierunek działań przyjmuje się szybką wymianę niskosprawnych źródeł ciepła na urządzenia niskoemisyjne, opierając się m.in. na uchwałach antysmogowych i krajowych strategiach. Jednocześnie w samym dokumencie wskazuje się, że skuteczność dotychczasowych wymian jest niska i mocno zależy od możliwości finansowych mieszkańców oraz skali dotacji. Mimo tego projekt nakłada kolejne obowiązki i cele redukcyjne, nie zwiększając adekwatnie wsparcia, a w praktyce przerzuca ciężar kosztów na gospodarstwa domowe. To realne ograniczenie ekonomiczne prawa do ogrzewania własnego domu, w tym ogrzewania drewnem.	NIE	Aktualizacja POP nie nakłada kolejnych obowiązków jedynie wskazuje rzeczywisty zakres działań oparty o bazę CEEB. Uchwała antysmogowa obowiązuje od 2018 r., jednak również wcześniejsze Programy ochrony powietrza wskazywały na konieczność likwidacji podstawowego źródła złej jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych i B(a)P czyli tzw. „kopciuchów”. Mimo to wiele takich urządzeń nadal funkcjonuje w strefie wielkopolskiej.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						a jakość powietrza nadal nie jest dobra i powoduje pogarszanie się zdrowia ludności.
		ok. 77–93, 145–150 (powiązanie z programami wsparcia, wybór technologii)	Wnoszę o zmianę podejścia do programów wsparcia tak, aby w katalogu technologii preferowanych, obok pomp ciepła i innych rozwiązań, wprost wskazać nowoczesne urządzenia na biomasę (kominki i kotły ekoprojektowe), a nie tylko rozwiązania drogie, sieciowych technologii.	Projekt szeroko opisuje krajowe i regionalne programy (Czyste Powietrze, Ciepłe Mieszkanie, Moje Ciepło itd.), kładąc nacisk na wymianę źródeł na pompy ciepła, gaz i inne rozwiązania zero-/niskoemisyjne. W praktyce takie zapisy, w połączeniu z zakazami i ograniczeniami dla paliw stałych, wywierają presję na rezygnację z biomasy. Dla wielu gospodarstw domowych technologie te są jednak finansowo nieosiągalne, a jednocześnie nie zapewniają bezpieczeństwa w razie awarii sieci. Ogranicza to swobodę wyboru sposobu ogrzewania i uderza w mieszkańców o niższych dochodach.	NIE	Uwaga nie dotyczy programu ochrony powietrza a zmiany zasad instrumentów finansowych funkcjonujących na podstawie odrębnych regulaminów. Zapisy w regulaminach udzielania wsparcia zależą od instytucji finansujących te programy, w tym od NFOŚiGW.
		ok. 229 i dalsze (wpływ na ubóstwo energetyczne)	Wnoszę o wyraźne powiązanie wszystkich działań ograniczających emisje z obowiązkiem niewywoływania lub niewzmacniania ubóstwa energetycznego, w szczególności poprzez zakazy i ograniczenia stosowania biomasy drzewnej.	Projekt sam wskazuje na problem ubóstwa energetycznego i potrzebę wsparcia osób nim zagrożonych, a jednocześnie przewiduje szereg działań, które mogą to ubóstwo pogłębiać: zakazy dla kominków, uprzywilejowanie drogiej technologii, presję na szybką wymianę źródeł ciepła. Ograniczenia dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego paliwa jakim jest drewno wprost zwiększają koszty ogrzewania dla mieszkańców, zwłaszcza w starszych budynkach. Program ochrony powietrza powinien wprost zawierać zasadę, że żadne działanie nie może prowadzić do zwiększenia ubóstwa energetycznego oraz że biomasa drzewna jest	NIE	W Aktualizacji POP nie został zamieszczony zakaz stosowania biomasy, o ile jest ona spalana w dopuszczonych przez uchwałę antysmogową urządzeniach grzewczych i spełnia określone w niej wymagania jakościowe.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				traktowana jako bezpieczne, odnawialne paliwo, jeśli jest spalana w urządzeniach spełniających normy.		
	Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski*		Brak realnych możliwości finansowych wdrożenia POP Przewidziane w programie zakresy wymiany źródeł ciepła, rozbudowane działania kontrolne oraz obowiązki inwestycyjne generują znaczące obciążenia finansowe, które przekraczają możliwości większości gmin: •wskazywane w projekcie liczby rocznych wymian kotłów są niewspółmierne od faktycznych możliwości budżetów lokalnych oraz zdolności finansowych mieszkańców, w tym osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, •program nie wskazuje konkretnych, stabilnych i wystarczających źródeł finansowania, przenosząc ciężar realizacji na samorządy i właścicieli budynków, •koszty zakupu wyposażenia technicznego, oprogramowania, wykonywania badań, a także obsługi procesów doradczych i sprawozdawczych nie zostały uwzględnione w sposób adekwatny.	Gminy podkreślają, że bez zapewnienia finansowania z poziomu krajowego lub wojewódzkiego wdrożenie POP będzie niemożliwe.		POP został przygotowany zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Ustawy Prawo ochrony środowiska i jest aktem prawa miejscowego, którego celem jest wskazanie takich działań naprawczych, które spowodują obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu poniżej poziomów dopuszczalnych i docelowych. W dniu 14.01.2026 r. odbyło się spotkanie w siedzibie Stowarzyszenia; w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Komisji Ochrony Środowiska i Obszarów Wiejskich SGiPW i wybranych JST, Przedstawiciele Wielkopolskiego Wojewódzkiego

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						Inspektora Ochrony Środowiska oraz przedstawiciele Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, na którym przedstawiono m.in. zakres działań konieczny do realizacji na rzecz jakości powietrza. Wskazano również możliwości finansowania poprzez pozyskanie dotacji na ten cel przez gminy w ramach dostępnych programów. JST są zobowiązane do utworzenia systemu zachęt finansowych na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę przestarzałych źródeł ciepła. Własne programy finansowe można skorelować np. z programem

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						„Czyste Powietrze”, co może realnie pomóc w wymianie źródeł ciepła i termomodernizacji budynków/mieszkań wśród najuboższych mieszkańców gminy. Źródłami wsparcia finansowego w realizacji działań naprawczych mogą być wskazane w POP środki krajowe (NFOŚiGW, WFOŚiGW - Program „Czyste Powietrze”, Program „Ciepłe Mieszkanie”, Program „Moje Ciepło”) oraz unijne np. FEW 2021-2027 (np. na OZE, rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczych), a także środki własne samorządów gmin. Obowiązkiem JST nie jest wymiana wszystkich indywidualnych źródeł (celem uzyskania odpowiedniego efektu

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						ekologicznego) lecz stworzenie dla mieszkańców odpowiednich zachęt finansowych/dotacyjnych aby mieszkańcy mogli wykonać prace w zakresie wymiany źródeł ogrzewania i ewentualnej termomodernizacji. JST są zobowiązane wymienić źródła w zasobach komunalnych.
			Braki kadrowe i organizacyjne uniemożliwiające realizację obowiązków Projekt nakłada na gminy znacznie rozszerzony katalog obowiązków, wymagających: •zwiększenia liczby specjalistycznych kontroli, •prowadzenia szeroko zakrojonego doradztwa energetycznego i ekologicznego, •wykonywania inwentaryzacji i rozbudowanej sprawozdawczości, •obsługi procesów wymiany źródeł ciepła oraz bezpośredniej pracy z mieszkańcami.	Zgłaszane uwagi jednoznacznie wskazują, że obecne zasoby kadrowe gmin są niewystarczające, zatrudnienie nowych pracowników jest utrudnione z uwagi na brak specjalistów na rynku pracy oraz ograniczone środki, a wykonywanie obowiązków w skali proponowanej przez POP prowadziłoby do paraliżu innych zadań własnych samorządów		Aktualizacja POP nie nakłada obowiązku inwentaryzacji, natomiast obsługa procesów wymiany źródeł ciepła i bezpośrednia praca z mieszkańcami ma się odbywać w ramach doradztwa energetycznego i edukacji ekologicznej oraz kontroli. Aktualizacja POP musi wskazać rzeczywisty zakres działań, które

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						przyspieszą wymianę źródeł grzewczych. Jest to niezbędne dla poprawy jakości powietrza, a co za tym idzie jakości życia i zdrowia ludzi. Bez bezpośredniego zaangażowania samorządów gminnych w wymianę urządzeń grzewczych u mieszkańców gminy, proces ten będzie trwał jeszcze wiele lat, a jakość powietrza nie będzie ulegała poprawie, co naraża mieszkańców na pogorszenie ich stanu zdrowia. Specjalistyczne wsparcie merytoryczne dla JST jest także zapewniane poprzez coroczne konferencje szkoleniowe prowadzone przez Departament Zarządzania Środowiskiem

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						i Klimatu UMWWW oraz zorganizowane i sfinansowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego studia podyplomowe dla gminnych i powiatowych doradców klimatycznych. Dodatkowo w ramach środków FEW jako uzupełniający element Projektu mogą stanowić działania ograniczające zjawisko ubóstwa energetycznego oraz doradztwo energetyczne dla mieszkańców.
			Ograniczona wiarygodność danych będących podstawą planowanych działań Samorządy zwracają uwagę, że: • dane dotyczące liczby kotłów, przedstawione w POP nie pokrywają się z informacjami posiadanymi przez gminy, • opieranie szacunków na bazach, które mają istotne braki i nieaktualności, prowadzi do tworzenia niewiarygodnych zestawień,	Tym samym zakres działań zawarty w POP nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji w poszczególnych gminach.		Dane dotyczące liczby kotłów do wymiany pochodzą z bazy CEEB. Dane ze złożonych przez obywateli deklaracji gromadzone są w systemie CEEB od 1 lipca 2021 r. Przy czym gminy

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
			wykorzystane w programie dane dotyczące emisji – w szczególności emisji napływowej – są zbyt uogólnione, a w niektórych przypadkach mogą nie odpowiadać lokalnym realiom przestrzennym i gospodarczym.			mają obowiązek weryfikacji tych danych, między innymi na podstawie informacji przez nich posiadanych, a więc jeżeli gminy wywiązują się z ww. obowiązku to dane w bazie CEEB powinny być aktualne i wiarygodne. Dane dotyczące emisji napływowej pochodzą z bazy KOBIZE.
			Nadmierny zakres i skala działań kontrolnych.	Projekt przewiduje istotne zwiększenie liczby kontroli źródeł ciepła oraz innych czynności nadzorczych. Gminy podkreślają, że: - realizacja wskazanych poziomów kontroli przekracza ich możliwości organizacyjne, - kontrole wymagają specjalistycznej wiedzy, odpowiedniego wyposażenia oraz systemu pracy, którego gminy nie posiadają, - znacznym wzrost obowiązków kontrolnych mógłby być wykonany jedynie przy głębokim zwiększeniu zatrudnienia, co jest obecnie nierealne.		Kontrole są niezbędne w procesie docierania do mieszkańców, którzy cały czas eksploatują urządzenia niezgodne z zapisami uchwały antysmogowej. W strefie wielkopolskiej zgodnie z danymi w bazie CEEB funkcjonuje jeszcze 193 206 kotłów klasy poniżej 3 tzw. „kopciuchów”, które zgodnie z uchwałą antysmogową powinny być

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						wylączone z użytkowania do dnia 31 grudnia 2023 r. Stosownie do próśb JST zmniejszono czterokrotnie liczbę kontroli (w stosunku do liczby wskazanej w Projekcie, który został poddany konsultacjom i opiniowaniu) w poszczególnych gminach, co daje 5 % ogólnej liczby źródeł niespełniających wymogów tzw. uchwała antysmogowych, zarejestrowanych w CEEB.
			Zbyt duża ingerencja w kompetencje i obowiązki gmin bez adekwatnego wsparcia W opinii samorządów POP nakłada na gminy: •obowiązki przekraczające ich ustawowe zadania, •zadania wymagające specjalistycznych kwalifikacji i kosztownych inwestycji, •działania, które nie mają odzwierciedlenia w ich realnych możliwościach operacyjnych.	Bez odpowiedniego wsparcia program pozostaje w sferze teorii, a nie praktycznych możliwości wdrożenia.		Dla realizacji działań naprawczych zawartych w Aktualizacji POP gminy mogą korzystać z dostępnych programów dotacyjnych. Specjalistyczne wsparcie

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						merytoryczne dla JST jest także zapewniane poprzez coroczne konferencje szkoleniowe prowadzone przez Departament Zarządzania Środowiskiem i Klimatu UMWW oraz zorganizowane i sfinansowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego studia podyplomowe dla gminnych i powiatowych doradców klimatycznych. Dodatkowo w ramach środków FEW uzupełniający element Projektu mogą stanowić działania ograniczające zjawisko ubóstwa energetycznego oraz doradztwo energetyczne dla mieszkańców.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, działając w imieniu wielkopolskich gmin, negatywnie opiniuje projekt aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej w obecnym brzmieniu. Jednocześnie wnioskujemy o: • Przygotowanie nowej wersji dokumentu, opartej na realnych możliwościach finansowych, kadrowych i technicznych jednostek samorządu terytorialnego. • Zapewnienie trwałych i adekwatnych źródeł finansowania działań przewidzianych w POP. • Weryfikację danych i metodologii, stanowiących podstawę wyznaczonych obowiązków. • Dostosowanie zakresu wymagań do możliwości mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych ubóstwem energetycznym. • Zapewnienie systemowego wsparcia organizacyjnego i eksperckiego dla samorządów. Jako ekspercka organizacja samorządowa deklarujemy pełną gotowość do wsparcia dalszych prac nad dokumentem, udziału w konsultacjach oraz rozmowach roboczych zmierzających do wypracowania rozwiązań możliwych do realnego wdrożenia.		Program Ochrony Powietrza jest aktem prawa miejscowego, którego celem jest wskazanie takich działań naprawczych, które spowodują obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu poniżej poziomów dopuszczalnych i docelowych. Realizacja działań w obowiązujących w POP spowodowała poprawę jakości powietrza w woj. wielkopolskim, jednak nie spowodowała trwałego osiągnięcia poziomu zanieczyszczeń spełniających normy, a podstawowe działanie jakim jest zlikwidowanie wysokoemisyjnych źródeł ciepła jest realizowane zarówno przez osoby fizyczne jak i JST w niewystarczającym zakresie.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						Aktualizacja POP musi wskazać rzeczywisty zakres działań, które przyspieszą wymianę źródeł grzewczych. Jest to niezbędne dla poprawy jakości powietrza, a co za tym idzie jakości życia i zdrowia ludzi. Ponadto w związku z przyjęciem Dyrektywy AAQD od 1 stycznia 2030 roku zaczną obowiązywać nowe, zaostrzone poziomy pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 – poziomy średnioroczne będą o 50% niższe niż obecnie, dla PM2,5 dodatkowo zaczną obowiązywać poziom krótkookresowy, średniodobowy, a poziom docelowy B(a)P 1 ng/m³ został zmieniony na poziom dopuszczalny, czyli będzie to standard jakości powietrza.

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						W związku z powyższym należy znacznie przyspieszyć realizację działań ograniczających emisję pyłów i benzo(a)pirenu do powietrza.
6	Osoba fizyczna	39	Tabela nr. 4 poz. 23: Powierzchnia obszaru [km2] - 4,76 Liczba ludności [os.] - 13265	tabela nr. 4 poz. 23: błędnie wskazana liczba ludności. W samym Kościanie liczba ludności przewyższa wskazaną wartość w tabeli. Ponadto powierzchnia Kościana w przybliżeniu wynosi prawie 9 km ² . Dodając powierzchnię gminy, wartość podana w tabeli jest niewłaściwa. Proponuję wyodrębnić Gminę Miejską Kościan od Gminy Kościan.	NIE	W tabeli nr 4 podano powierzchnię obszaru przekroczeń, nie powierzchnię gminy. Wskazany obszar przekroczeń obejmuje częściowo Gminę Miejską Kościan i Gminę Kościan (wiejską) i jest jednym obszarem. W tabeli podano liczbę ludności w obszarze przekroczeń, a nie liczbę ludności gminy.
		187	Szacowana liczba kotłów (w tym piecy kaflowych) które powinny zostać wymienione w gminach strefy wielkopolskiej oraz koszt wymiany w latach 2026-2028 w tabeli nr 20 poz. 99	Podana ilość kotłów do wymiany nie jest realna do realizacji. Gmina nie ma możliwości zmuszenia mieszkańców do zakupu nowych kotłów. Niejednokrotnie wymiana nieefektywnych źródeł ogrzewania wiąże się również z wymianą całej instalacji Co i Cwu. Wielu mieszkańców nie stać na takie inwestycje. A dostępne pomoce finansowe są nie wystarczające.	NIE	Gmina nie jest zobowiązana do „zmuszania” mieszkańców do zakupu nowych kotłów. Gmina ma obowiązek udzielania wsparcia merytorycznego i finansowego mieszkańcom na wymianę źródeł

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						ogrzewania. Podane w Aktualizacji POP ilości kotłów do wymiany wynikają z danych z bazy CEEB. Należy nadmienić, że ponad 193 tys. nadal funkcjonujących w strefie wielkopolskiej kotłów to tzw. „kopciuchy”, które zgodnie z uchwałą antysmogową powinny być zlikwidowane do 31.12.2023 r., a więc dwa lata temu.
7	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	Edukacja mieszkańców	W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego wnosimy o zachęcanie mieszkańców do posiadania komina w każdym domu, tzw. „komina bezpieczeństwa”	Elektryczne i gazowe źródła ciepła przestają działać w przypadku problemów z dostawami prądu. Grozi to poważnymi konsekwencjami dla rodzin, które nie posiadają komina bezpieczeństwa/awaryjnego. Do komina bezpieczeństwa może być podpięte urządzenie na odnawialną biomasę (koza, piec, piecokuchnia), które nie wymaga zasilania elektrycznego. Drewno jest najtańszym i łatwo dostępnym paliwem a w urządzeniach spełniających wymogi ekoprojektu (dziś tylko takie są na rynku) nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza. Mogą za to uratować zdrowie i życie mieszkańców.	NIE	Aktualizacja POP wskazuje działania naprawcze prowadzące do poprawy jakości powietrza. POP nie jest dokumentem promocyjnym.
		Edukacja mieszkańców	MCK wnosi o zapisanie konieczności edukacji mieszkańców województwa o	Ma to bardzo istotny wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość powietrza.	NIE	Działania edukacyjne są

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
			odpowiedniej eksploatacji i utrzymaniu w czystości kominów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych.	Nasz cech służy fachowym doradztwem oraz materiałami, które propagujemy w ramach naszej ogólnopolskiej akcji „Sadza płonie, czad zabija, żyj”.		wskazane w Aktualizacji POP. Zachęcamy MCK do włączenia się w działania edukacyjne i współpracę w tym zakresie z JST.
		Edukacja mieszkańców	Wnosimy o uwzględnienie w POP edukacji o prawidłowym spalaniu paliw stałych i działań mających na celu ustanowienie na terenie województwa zapisów „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSpł).	Pozwoli to dopilnować stosowanie prawidłowego spalania przez mieszkańców. Taki zapis jest kluczowy w sytuacji stosowania urządzeń na paliwa stałe – zarówno bezklasowych jak i klasy 3 i 4. Bezdymne spalanie pozwala ograniczyć emisję pyłów z bezklasowych urządzeń o 50-80% a benzoapirenu do 90%. To pozwoli poprawić jakość powietrza pomimo dalszej eksploatacji najbardziej dotychczas trujących urządzeń. Dodatkowo bezdymne spalanie właśnie w tych starych urządzeniach pozwoli ograniczyć zużycie paliwa do 30%, co jest znakomitym remedium na ubóstwo energetyczne oraz ogromny kryzys energetyczny wynikający z aktualnej sytuacji geopolitycznej.	NIE	Działania edukacyjne są wskazane w Aktualizacji POP. Zachęcamy MCK do włączenia się w działania edukacyjne i współpracę w tym zakresie z JST.
		324 i 326 Tabela 4-3 uchwały Nr XXI/391/20	Wykreślenie działań o kodach MkIIIPkPM10 i MkIIIPkPM10 mówiących o zakazach palenia w kominkach.	Ograniczenia, zakazy lub nawet rekomendacje ograniczeń używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Jest to niezgodne z Dyrektywą o ekoprojekcie, która literalnie stwierdza, że urządzenia te nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza oraz na zdrowie mieszkańców. To jest zakaz niezgodny z celami POP, który jednocześnie ogranicza bezpieczeństwo energetyczne mieszkańców oraz	NIE	Uwaga nie dotyczy treści konsultowanego projektu. Stosowne wyjaśnienie zostało zawarte w treści dokumentu w rozdziale 2.1.2 „Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z polityki

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
				zwiększa ubóstwo energetyczne mieszkańców. Zakaz ten, przy jednoczesnym zaleceniu używania kopalnego gazu, jest złamaniem „Ustawy o odnawialnych źródłach energii” oraz dyrektyw i rozporządzeń klimatycznych Unii Europejskiej. Działanie to powinno być zatem usunięte w całości.		dotyczącej ochrony środowiska i planowania przestrzennego w województwie wielkopolskim”
		Cały projekt	Postulowanie się pojęciem „paliwa stałe”	Wnosimy o oddzielenie i oddzielne traktowanie przez programy paliw stałych odnawialnych i paliw stałych kopalnych. Projekt wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.	NIE	W programie nie wprowadza się rozróżnienia rodzaju paliwa stałego z tego względu, że to do użytkownika urządzenia grzewczego należy decyzja jakie paliwo wybierze przy prowadzonej wymianie źródła grzewczego. Aktualizacja Programu dopuszcza stosowanie paliw stałych, dopuszczonych przepisami prawa, w tym uchwały antysmogowej, o ile urządzenia, w których paliwa te będą spalane, spełniają określone w niej normy. Ponadto wyrażenie „paliwa stałe” używane jest

Lp.	Zgłaszający	Strona w dokumencie	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE/ BEZ UWAG	Sposób uwzględnienia uwagi/Odpowiedź/ uzasadnienie
						w Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza, czy też w regulaminach programów finansowych, których zapisy cytowane są w POP.
		Cały projekt	Wyłączenie biomasy drzewnej spośród odnawialnych źródeł energii	Wnosimy o zaprzestanie dyskryminacji i traktowanie drewna na równi z innymi OZE. Projekt wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii. W tym kontekście projekt jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.		W Aktualizacji POP nie został zamieszczony zakaz stosowania biomasy, o ile jest ona spalana w dopuszczonych przez uchwałę antysmogową urządzeniach grzewczych oraz spełnia wymagania jakościowe wskazane w ww. uchwale antysmogowej.

*uwagi od podmiotu wpłynęły po terminie konsultacji społecznych